

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
Інженерно-педагогічний факультет

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
протокол № __ від «__» _____ 2020 р.
Голова Приймальної комісії

_____ Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету
Інженерно-педагогічного факультету
протокол № __ від «__» _____ 2020 р.
Голова Вченої ради

_____ Кільдеров Д.Е.

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування (співбесіди)
з позашкільної освіти

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма: 011 Освітні, педагогічні науки. Позашкільна освіта

Київ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Професійна підготовка фахівців з вищою освітою ступеня магістр зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньою програмою 011 Освітні, педагогічні науки. Позашкільна освіта на другому рівні вищої освіти спрямована на підготовку висококваліфікованих управлінських і педагогічних кадрів у сфері позашкільної і вищої освіти, формування їх компетентностей та здобуття відповідної кваліфікації.

Вступне фахове випробування передбачає перевірку загальнотеоретичної підготовки з педагогіки та основ позашкільної освіти, готовність навчання на другому (магістерському) рівні.

Вступники під час фахового випробування повинні показати:

- розуміння загальних основ педагогіки, теорії і методики позашкільної освіти;
- уміння і навички організації та здійснення педагогічної діяльності у сфері позашкільної освіти;
- здатність до творчої діяльності, критичного мислення;
- готовність вирішувати актуальні питання педагогічної науки та практики позашкільної освіти.

Екзамен проходить в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії.

У білеті запропоновано 3 (три) завдання, з них 2 (два) теоретико-методичних питання і 1 (одне) – творче завдання щодо проекту з позашкільної освіти, який обирає і захищає сам абітурієнт. Час на виконання завдань – 40 хв.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика</i>	<i>відповідей абітурієнта</i>
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
<i>170-200 балів</i>	<i>Високий</i>	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету, чітко викладає матеріал, використовуючи наукову термінологію з використанням міжпредметних зв'язків. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей й характеризуються логічністю і	Абітурієнт на високому рівні застосовує теоретичні знання для розробки проекту з позашкільної освіти.

		<p>послідовністю суджень; виявляє і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; ознайомлений з основною та додатковою літературою; вільно відповідає на запитання різного рівня складності, робить самостійні обґрунтовані висновки.</p>	
140-169 балів	Достатній	<p>Абітурієнт у відповідях на питання допускає деякі неточності або помилки непринципового характеру, дотримана логіка викладу. Демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.</p>	<p>Абітурієнт на достатньому рівні застосовує теоретичні знання для розробки проекту з позашкільної освіти.</p>
100-139 балів	Задовільний	<p>Абітурієнт має поверхові знання. Відповіді на питання білета несистемні, фрагментарні, супроводжуються загальними міркуваннями, які не мають безпосереднього відношення до змісту запитань.</p>	<p>Абітурієнт частково застосовує теоретичні знання для розробки проекту з позашкільної освіти.</p>
0-99 балів	Низький	<p>Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, його відповідь не має безпосереднього відношення до питань білету. Відсутнє уміння логічно міркувати.</p>	<p>Абітурієнт не застосовує теоретичні знання для розробки проекту з позашкільної освіти.</p>

Кількість балів від 0-99 вважається недостатньою для допуску до участі у конкурсному відборі для здобуття ступеня магістра.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування оголошуються головою відбіркової комісії після закінчення екзамену.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ.

1.1. Педагогіка як наука.

Предмет і завдання педагогіки.

Закономірності розвитку особистості.

Методологія і методика педагогічного дослідження.

1.2. Дидактика

Поняття про дидактику.

Закони, закономірності та принципи навчання.

Дидактичні системи.

МОДУЛЬ II. ТЕОРІЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

2.1. Основи позашкільної освіти.

Предмет і завдання позашкільної освіти. Роль і значення позашкільної освіти для розвитку особистості, суспільства, держави.

Основні поняття і категорії позашкільної освіти: «навчання», «виховання», «розвиток», «соціалізація», «дозвілля», «творчість», «пізнання» тощо.

Поняття про систему позашкільної освіти. Структурні компоненти системи позашкільної освіти: організаційні (нормативно-правові, організаційно-управлінські, кадрові, науково-методичні, фінансові та матеріально-технічні), змістові (природа, суспільство, культура, техніка, спорт), методичні (мета, зміст, форми, методи, засоби), процесуальні (навчання, виховання, розвиток, соціалізація), функціональні (дозвілля, пізнання, творчість), діяльнісні (художньо-естетичний, науково-технічний, еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий, гуманітарний та інші напрями), інституціональні (заклади освіти, заклади культури, спорту, організації тощо).

Педагогічна спадщина з питань позашкільної освіти в працях видатних педагогів-класиків: Я. Коменського, М. Корфа, Н. Крупської, А. Макаренка, Є. Мединського, М. Монтессорі, С. Русової, Ж. Ж. Руссо, В. Сухомлинського, Р. Оуена, К. Ушинського, С. Шацького та ін.

Сучасні прогресивні педагогічні ідеї позашкільної освіти в наукових та педагогічних працях Л. Балясної, О. Биковської, С. Букреевої, В. Вербицького, Б. Кобзаря, М. Коваль, Л. Ковбасенко, Г. Пустовіта, О. Рассказової, В. Редіної, А. Свасьєва, О. Семенова, Т. Сущенко, Н. Харінко, А. Шепілової та ін.

Поняття про організаційне забезпечення позашкільної освіти: правовий, управлінський, кадровий, інформаційний, фінансовий.

2.2. Історія позашкільної освіти

Хронологічні етапи становлення та розвитку системи позашкільної освіти за історичними періодами та роками.

I етап: Історичні корені позашкільної освіти. Зародження позашкільного виховання в період Київської Русі (IX–X ст.).

II етап: Розвиток позакласної роботи в епоху Відродження.

III етап: Позашкільна робота та освіта у XVII–XXI ст.

IV етап: Формування позашкільного виховання та перехід до планового створення мережі закладів позашкільної освіти у 1920–1930 рр.

Масове відкриття закладів позашкільної освіти різних типів та залучення учнів до напрямів творчої діяльності у 1930–1941 рр.

Позашкільні навчальні заклади у роки Великої Вітчизняної війни та післявоєнні роки (1941–1955).

Розвиток позашкільної роботи, залучення учнів до активної участі у житті суспільства, ідеологічне спрямування діяльності закладів позашкільної освіти у 1955–1991 рр.

V етап: Трансформація позашкільної роботи в позашкільну освіту в Україні протягом 1991–2000 рр.

Сучасний етап модернізації системи позашкільної освіти в Україні: з 2000 р. і в даний час.

Нормативно-правове забезпечення позашкільної освіти.

Поняття про нормативно-правове забезпечення позашкільної освіти. Законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері позашкільної освіти: Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про позашкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.), Національна доктрина розвитку освіти, Концепція позашкільної освіти й виховання, Положення про заклад позашкільної освіти, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року тощо.

Нормативно-правове регулювання діяльності закладів позашкільної освіти.

Міжнародне законодавство у сфері забезпечення прав дітей на дозвілля, відпочинок: Загальна декларація прав людини, Конвенція ООН про права дитини, Декларація і план дій «Світ, сприятливий для дітей» тощо.

1.2. Організаційні основи позашкільної освіти

Організаційне забезпечення позашкільної освіти.

Поняття про позашкільну освіту як складову системи безперервної освіти в Україні. Організація позашкільної освіти, її структура. Здобуття позашкільної освіти в позашкільних та інших навчальних закладах. Основні засади державної

політики у сфері позашкільної освіти.

Управління позашкільною освітою. Основні органи управління. Державно-громадська модель управління.

Поняття про інфраструктуру позашкільної освіти. Заклад позашкільної освіти як основна складова структури позашкільної освіти. Мережа та типи закладів позашкільної освіти: центри, комплекси, палаци, будинки, клуби, оздоровчі заклади тощо. Статус закладів позашкільної освіти: державні, комунальні, приватні.

Основні напрями позашкільної освіти: пластовий, скаутський, художньо-естетичний, науково-технічний, еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий, фізкультурно-спортивний або спортивний, дослідницько-експериментальний, військово-патріотичний, бібліотечно-бібліографічний, соціально-реабілітаційний, оздоровчий, гуманітарний.

Комплексні та профільні позашкільні навчальні заклади. Їх створення і функціонування. Умови та порядок ліцензування, ліквідації, реорганізації закладів позашкільної освіти.

Гуртки та інші творчі об'єднання закладів позашкільної освіти.

Доступність і якість позашкільної освіти в позашкільних навчальних закладах.

Критерії оцінювання діяльності закладів позашкільної освіти.

Партнерство позашкільного закладу і родини.

Здійснення позашкільної освіти в зарубіжних країнах. Загальна характеристика форм організації позашкільної освіти в Росії, Білорусії, Польщі, Чехії, Словаччині тощо.

Міжнародне співробітництво у сфері позашкільної освіти.

Навчально-виховний процес у закладі позашкільної освіти.

Організація гурткових занять на основі творчого співробітництва педагога і вихованця. Структура педагогічного процесу в закладі позашкільної освіти. Соціально-педагогічні умови, що забезпечують оптимальний розвиток творчої особистості, дитячого колективу. Принципи освітнього процесу у закладах позашкільної освіти. Інтеграція виховних сил – важлива умова ефективності освітнього процесу. Забезпечення соціально-педагогічної підтримки вихованців у закладах позашкільної освіти.

Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти.

Поняття про науково-методичне забезпечення позашкільної освіти, його структуру. Підготовка і вдосконалення професійної компетентності педагогічних працівників та підвищення ефективності освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах як основа науково-методичного забезпечення позашкільної освіти. Мета, завдання та зміст науково-методичного забезпечення позашкільної освіти. Система організації науково-методичного забезпечення позашкільної освіти в Україні: наукові установи, вищі педагогічні навчальні заклади, державні позашкільні навчальні заклади і т. д. Основні види науково-методичного забезпечення позашкільної освіти: концепції, програми, підручники, посібники, методичні рекомендації тощо.

МОДУЛЬ III. МЕТОДИКА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

2.1. Загальні питання методики позашкільної освіти

Мета, завдання, принципи методики позашкільної освіти.

Основні види діяльності і функції позашкільної освіти. Мета та основні завдання позашкільної освіти у сучасних умовах. Принципи позашкільної освіти: природовідповідність; культуровідповідність; гуманізація і демократизація; науковість і доступність; наступність і систематичність.

Завдання, форми і методи організації закладів позашкільної освіти.

Завдання й форми організації позашкільної освіти. Гурток як основна форма роботи у позашкільних навчальних закладах. Класифікація роботи гуртків. Методи організації позашкільної освіти.

Компетентнісний підхід як умова підвищення ефективності методики позашкільної освіти

Планування позашкільної освіти.

Основні сучасні підходи до планування позашкільної освіти.

Загальна характеристика планування позашкільної освіти. Зміст і структура планування позашкільної освіти. Форми, методи і прийоми планування позашкільної освіти. Сучасні вимоги до навчальних програм з позашкільної освіти. Технологія проектування навчальних програм з позашкільної освіти. Поняття про маркетинг позашкільних освітніх послуг.

Методичне забезпечення функціонування і розвитку позашкільної освіти.

Поняття про організацію позашкільної освіти. Зміст і структура організації позашкільної освіти. Форми, методи і прийоми організації позашкільної освіти. Особливості організації гурткової роботи з дітьми дошкільного, середнього та старшого шкільного віку. Співпраця з батьками. Типологічна характеристика освітнього процесу у позашкільних навчальних закладах. Типи і види моделей освітнього процесу і навчальних програм з позашкільної освіти. Організація маркетингу у закладах позашкільної освіти.

Управління позашкільною освітою.

Загальна характеристика управління позашкільної освіти. Зміст і структура управління позашкільної освіти. Форми, методи і прийоми управління позашкільної освіти. Функції управління позашкільної освіти. Принципи управління позашкільним навчальним закладом. Забезпечення особистісно-орієнтованої спрямованості діяльності.

Контроль позашкільної освіти

Поняття про контроль позашкільної освіти. Зміст і структура контролю позашкільної освіти. Форми, методи і прийоми контролю позашкільної освіти. Атестація і акредитація педагогів і закладів позашкільної освіти. Сутність аналітичної і контролюючої управлінських функцій. Структура аналітичної діяльності. Предмет аналізу в соціально-педагогічній діяльності закладів позашкільної освіти, критерії, параметри, методи аналізу. Вимоги до організації контролю закладів позашкільної освіти. Взаємозв'язок аналізу і контролю результатів соціально-педагогічної діяльності закладів позашкільної освіти.

Мета, основні завдання та принципи позашкільної освіти в сучасних

умовах. Ієрархія цілей позашкільної освіти на рівнях соціального замовлення, закладу освіти, гуртка та іншого творчого об'єднання, навчальної програми, заняття.

Розвиток здібностей та обдарувань учнів (вихованців, слухачів), формування їхніх компетентностей, задоволення інтересів, духовних запитів і потреб у творчому та професійному визначенні у вільний час як пріоритет позашкільної освіти.

Зміст позашкільної освіти.

Засвоєння соціального досвіду та формування життєвих компетенцій особистості в процесі діяльності у вільний час як основа змісту позашкільної освіти. Компоненти змісту: здобуття теоретичних знань, засвоєння способів діяльності, розвиток творчої праці, формування емоційно-почуттєвої вихованості.

Форми і методи організації позашкільної освіти. Індивідуальна та групова робота в позашкільних навчальних закладах.

Соціальні функції системи позашкільної освіти: дозвіллева, пізнавальна, оздоровча тощо.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Екзамен відбувається в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії. Білет складається з трьох питань: два з організації й методики позашкільної та одне з методики навчання у позашкільних навчальних закладах. Час на підготовку – 40 хв.

5. ВСТУПНЕ ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ

Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

6. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Зразок білету

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Інженерно-педагогічний факультет**

Ступінь: магістр

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки.

Освітня програма: Позашкільна освіта

На базі ступеня/ОКР: бакалавр/спеціаліст

Фахове вступне

випробування

Екзаменаційний білет № 1

1. Роль і значення позашкільної освіти для розвитку особистості, суспільства, держави.
2. Мета, завдання та зміст науково-методичного забезпечення позашкільної освіти.
3. Соціальні функції системи позашкільної освіти: дозвіллева, пізнавальна, оздоровча тощо.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії

НПУ імені М. П Драгоманова

Протокол №_від «__» березня 2019р.

Голова фахової комісії _____ /Кільдеров Д.Е. /
Підпис П.І.П.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. / О. В. Биковська. К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
2. Єрмаков І.Г. Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 224 с. (Б-ка журн. «Управління школою», Вип. 7 (43).
3. Єрмаков І.Г. Життєтворчі компетенції особистості: Практико-орієнтований посібник / І.Г. Єрмаков, Д.О.Пузіков. Донецьк: Каштан, 2007. 242 с.
4. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Науково-методичний посібник / За ред. І.Г. Єрмакова. Запоріжжя: Центріон, 2005. 640 с.
5. Збірник матеріалів з досвіду управлінської діяльності та методичної роботи. До підсумкової колегії МОН України. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2007. 140 с.
6. Кашлев С.С. Интерактивные методы обучения педагогике: Учеб. пособие / С.С.Кашлев. Мн.: Выш.шк., 2004. 176 с.
7. Ковганич Г. Акмеологічний ПНЗ: від задуму до реалізації / Г.Ковганич, К.Чайковська. // Позашкілля . 2014. - №12 (96). С.51-60.
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. К: К.І.С., 2004. 112 с.
9. Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії: матеріали доповідей і повідомлень Всеукраїнської науково-практичної конференції (до 70-річчя закладу освіти та 10-річчя гімназії «Консул»). К.: 2008. 303 с.
10. Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / [Биковська О. В., Бут С. В., Дмитренко О. П. та ін.] ; за ред. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.
11. Портфолио ученика или папка личных достижений: Сборник / Автор-составитель Туляева Т.И. М: Вентана Граф. 2008. 160 с.

12. Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науково-методичний посібник / За ред. С.М. Шевцової, І.Г. Єрмакова, О.В. Батечко, О.В. Жадька. К.: Департамент, 2008. 520 с.

13. Савенко Н.І. Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку позашкільного закладу: Практико зорієнтований посібник / Н.І.Савенко, Г.Г.Ковганич, В.І.Кириченко, І.Г.Єрмаков.: Х.: Видавництво «Точка», 2009 р. 256 с.

14. Савенко О.О. Використання проектної технології в сучасному закладах позашкільної освіти / О.О. Савенко. // Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац.пед.ун-т імені М.П.Драгоманова; укл.Л.Л.Макаренко. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. Випуск СХХІІ (122). 274 с. (Серія педагогічні та історичні науки). С.170-175.

15. Самоаналіз та самооцінка діяльності закладу освіти: Методичні матеріали на допомогу директорам закладів освіти. 2-е видання, перероблене і доповнене. Тернопіль: АСТОН, 2004. 148 с.

16. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка: Навч. посіб./ Т. І. Сущенко. К.: ІСДО, 1996. 144 с.

17. Технології життєвого успіху: Практико зорієнтований посібник / За ред. І.Г. Єрмакова. К.: Гімназія «Консул №86», 2007. 664 с.

18. Чайковська К.В. Проектна технологія в освітньому просторі сучасного позашкільного закладу освіти / К.В. Чайковська. // Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац.пед.ун-т імені М.П.Драгоманова; укл.Л.Л.Макаренко. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. Випуск СХХІІ (122). 274 с. (Серія педагогічні та історичні науки). С.228-234.

19. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості: Наук. видання / за заг. ред. С.М. Ніколаєнка, В.В. Тесленка. К.: Пед. преса, 2007. 176 с.

Допоміжна

1. Активные методы обучения в системе повышения квалификации педагогов: Учеб.-метод. пособие / А.И. Жук, Н.Н. Кошель. Мн.: Аверсэв, 2003. 336 с.

2. Науково-освітній потенціал нації: погляд у ХХІ століття / Литвин В. М., Андрущенко В. П., Гуржій А. М. та ін. К.: Навч. книга, 2004. 672 с.

3. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / О. В. Биковська (кер. авт. кол.), В. М. Горбинко, Ж. В. Петрочко та ін. К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. 208 с.

4. Програми з позашкільної освіти: Науково-технічний напрям / [Антоненко С. А., Антоненко Т. І., Биковська О. В. та ін. К.: Грамота, 2007. Вип. 1. 360 с.